

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1

Strategic Leadership of Administrators Influencing Academic Administration of Schools in the Office of Yasothon Primary Education Service Area 1

พิษณุ สมจิตร์¹ และ สมใจ ภูมิพันธุ์²
Phissanu Somjit¹ and Somjai Pumipuntu²

Received : 21 ก.พ. 2563

Revised : 16 เม.ย. 2563

Accepted : 17 เม.ย. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน และครู จำนวน 275 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ เท่ากับ .94 และการบริหารงานวิชาการ เท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเอ็นเตอร์ (Enter Multiple Regression) ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ($\bar{X} = 4.24$) และส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.15$)

2. ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) และรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.29$) และส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.15$)

3. การสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการจากปัจจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ (X_4) ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร (X_1) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_2) และด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร (X_3) สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1 ได้ร้อยละ 46.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.723 + .369X_4 + .113X_1 + .070X_2 + .047X_3$$

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .470Z_{x4} + .143Z_{x1} + .089Z_{x2} + .059Z_{x3}$$

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, การบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: nuza601@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Mater Student Program in Educational Administration, Roi Et Rajabhat University, Email: nuza601@gmail.com

² Assistant Professor Dr., Lecturer in Educational Administration, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were to study the levels of strategic leadership of school administrators and academic administration of schools, and to construct predictive equations for academic administration of schools in Yasothon Primary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 35 school administrators and 275 teachers in Yasothon Primary Educational Service Area Office 1. The instrument for this study was a 5-point rating scale questionnaire with the reliability of .94 for strategic leadership and .95 for academic administration. The data were analyzed by using mean, standard deviation (S.D.) and enter multiple regression. Research results showed as follows:

1. The levels of strategic leadership of school administrators in Yasothon Primary Educational Service Area Office 1, overall was rated at a high level ($\bar{X} = 4.20$) and each individual aspect was also rated at a high level. The highest aspect was the organization direction ($\bar{X} = 4.24$) and the lowest was the strategic control and assessment ($\bar{X} = 4.15$).

2. The levels of academic administration of schools in Yasothon Primary Educational Service Area Office 1, overall was rated at a high level ($\bar{X} = 4.22$) and each individual aspect was also rated at a high level. The highest aspect was the measurement, evaluation and transfer credits ($\bar{X} = 4.29$) and the lowest was the development and use of educational technology media ($\bar{X} = 4.15$).

3. The predictive equations for academic administration of schools in Yasothon Primary Educational Service Area Office 1, it was found that the aspects of strategic leadership of school administrators including; strategic control and assessment (X_4), direction of the organization (X_1), strategy implementation (X_2) and creating organizational culture (X_3) could mutually predict the academic administration of schools in Yasothon Primary Educational Service Area Office 1 for 46.2 % with statistical significance at .01 level. The predictive equations could be written as follows:

The regressive equation in the form of raw score (Unstandardized Score)

$$Y' = 1.723 + .369X_4 + .113X_1 + .070X_2 + .047X_3$$

The regressive equation in the form of standard score (Standardized Score)

$$Z'_y = .470Z_{X4} + .143Z_{X1} + .089Z_{X2} + .059Z_{X3}$$

Keywords : Strategic Leadership, Academic Administration, School Administrator

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านสภาพแวดล้อม การเมือง สังคม วัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ซึ่งผลการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวได้ก็คือ การพัฒนาการศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพราะคนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความก้าวหน้า เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 จึงได้บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วย การศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีระบบการบริหารและการจัดการศึกษาของทั้งสองระดับ รวมอยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเกิดความไม่คล่องตัว และเกิดปัญหาการพัฒนาการศึกษา สมควรแยกเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการพัฒนาการศึกษาแก่นักเรียนในช่วงชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ให้สัมฤทธิ์ผลและมีคุณภาพยิ่งขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา, 2553 : 1-3) โดยกำหนดองค์ประกอบและภารกิจการบริหารสถานศึกษาไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารทั่วไป และงานบริหารงานบุคคล ในงานดังกล่าวทั้ง 4 ด้านนี้ งานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักโดยตรง เป็นงานที่เป็นไปเพื่อให้ผู้เรียน

ได้บรรลุจุดมุ่งหมาย ผู้บริหารจะบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องสามารถวินิจฉัยปัญหา กำหนดทิศทาง และตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ เพื่อนำไปสู่แนวทางแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ เหล่านั้นให้คลี่คลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

งานวิชาการจึงถือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือ การจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น การบริหารงานวิชาการจะเกิดประสิทธิผลได้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดี ต่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษา และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และจากงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหาร และการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย พบว่าสถานศึกษามีศักยภาพในการรับการกระจายอำนาจ การบริหารค่อนข้างมาก แต่มีศักยภาพในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับท้ายสุด (ธีระ รุญเจริญ, 2553 : 7-9) และจากรายงาน ผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน O-net ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2560 ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ทุกรายวิชามีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561 : ออนไลน์) ถ้าเปรียบเทียบกับ เกณฑ์การวัดประเมินผลตามระดับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แล้วถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ รวมไปถึงรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน O-net ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ทุกรายวิชามีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึง ร้อยละ 50 เช่นเดียวกับระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1, 2561 : ออนไลน์) จากผลการทดสอบที่ไม่ผ่านเกณฑ์และค่อนข้างต่ำ สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

เนื่องจากความสำเร็จหรือประสิทธิผลของการจัดการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่บริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นรูปแบบของผู้นำที่นำความสำเร็จมาสู่ความสำเร็จ และการเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์นี้ ก็มีความหมายคล้ายกับการเป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นเป้าหมายที่ต้องอาศัยการประเมินค่า โดยเป็นผู้นำที่ให้ความสำคัญและมุ่งเน้นที่เป้าหมาย รวมทั้งกำหนดทิศทางขององค์กรที่จะเดินไป และให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ด้านวิชาการให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2551 : 1-10) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร จึงเป็นความสามารถของผู้นำที่บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และรักษาผลการดำเนินงานที่สูงกว่ามาตรฐานตลอดเวลา สามารถปรับเปลี่ยนทิศทางวิธีการคิด และการบริหารงานวิชาการแบบใหม่ที่มีสอดคล้อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย เพื่อส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน บรรลุตามเป้าหมาย สามารถยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนให้สูงขึ้น เกิดผลดีต่อผู้เรียน ชุมชน และสังคมโดยรวม

จากความเป็นมา และความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เพื่อเป็นสารสนเทศ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา ใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไข ปรับปรุง วางแผนพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ได้อย่างสอดคล้อง ต่อเนื่อง และตรงตามความต้องการขององค์กร สังคม ชุมชนและท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จากปัจจัยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จากนักวิชาการ ดังต่อไปนี้ พิพัฒน์ นนทธารณ์ (2556 : 158-160), สุตา สุวรรณภิรมย์ (2551 : 30-31), เขมมาวีร์ รักษ์ชูชีพ (2553 : 8-10), สมยศ นาวิการ (2551 : 1024-1041), ทิพาวิดี เมฆสุวรรณค์ (2545 : 51-62), ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2543 : 145), Duggen (2013 : ออนไลน์), Adair (2010 : 7-60), Hitt, Ireland & Hoskisson (2007, อ้างถึงใน มันทนา กองเงิน, 2554 : 24), Gill (2006 : 297), Dubrin (2004 : 333-336)

และได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ จากนักวิชาการ ดังต่อไปนี้ สัมมา รณิธย์ (2556 : 99), วิเศษ พลอาจทัน (2555 : 53), รัชณี ชุมพรปราน (2554 : 75-76), ปรียาพร วงศ์อนุตโรจน์ (2553 : 3-4), รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2553 : 30), กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 6-7), รุจิรี ภูสาระ (2551 : 58-76), กมล ภูประเสริฐ (2547 : 9-16), อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 36), Sergiovanni and Other (2009 : 196) ได้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรพยากรณ์

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร

ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร
- 2) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ
- 3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร
- 4) การควบคุมและประเมินกลยุทธ์

ตัวแปรเกณฑ์

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา
- 5) การนิเทศการศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร (X_1) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_2) การสร้างวัฒนธรรมองค์กร (X_3) และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ (X_4) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1,451 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 160 คน และครู จำนวน 1,291 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2562 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 34-35) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 35 คน และครูจำนวน 275 คน เทียบสัดส่วนเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร และครู ตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้ผู้บริหารจากโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 23 คน ขนาดกลาง จำนวน 10 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน นำรายชื่อโรงเรียนที่สุ่มได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร มาดำเนินการต่อ โดยนำรายชื่อครูในโรงเรียนดังกล่าวมาจับสลาก เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูตามจำนวนที่กำหนดไว้ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 124 คน ขนาดกลาง จำนวน 115 คน และขนาดใหญ่ จำนวน 36 คน ตามลำดับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 และตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งไปรษณีย์ พร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ก่อนนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร และระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบเอ็นเทอร์ (Enter multiple regression)

สรุปผล

การวิจัย “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร ($\bar{X} = 4.23$) และส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.15$) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสามารถมองภาพอนาคตของสถานศึกษาเพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ที่เชื่อมโยงกับพันธกิจและเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสามารถกำหนดกลยุทธ์ และตัวบ่งชี้ความสำเร็จของแต่ละพันธกิจ ($\bar{X} = 4.16$)

ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) และรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากร และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรอย่างเหมาะสม และเพียงพอ ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนแผนดำเนินการปฏิบัติให้สอดคล้อง เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป ($\bar{X} = 4.05$)

ด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดกิจกรรมส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสาธารณะ ยินดีเสียสละเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษาโดยรวม ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดี โดยการให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในองค์กร ($\bar{X} = 4.15$)

ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารนำผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ดียกกว่ามาตรฐานมาเป็นข้อมูล เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและข้อขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.06$)

2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$) และ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.15$) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดระบบงานวิชาการ เพื่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายของสถานศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ($\bar{X} = 4.17$)

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาพัฒนาครูให้มีความรู้ และทักษะที่หลากหลายเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.36$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูปรับเปลี่ยนวิธีการสอนโดยเป็นผู้ชี้แนะ มากกว่าเป็นผู้สอนความรู้โดยตรง ($\bar{X} = 4.05$)

ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.37$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการติดตาม การวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามระเบียบ ($\bar{X} = 4.23$)

ด้านการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีไปปรับปรุงพัฒนาต่อไป ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีสื่อ นวัตกรรมที่ทันสมัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.07$)

ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้นิเทศมีความรู้ ความสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้รับการนิเทศ ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้นิเทศให้การช่วยเหลือและแนะนำครูในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษามีการพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\bar{X} = 4.20$)

3. การสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธ เขต 1 พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ (X_4) เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ดีที่สุด รองลงมาคือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร (X_1) ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (X_2) และด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์กร (X_3) ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเอนเทอร์ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธ เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	B	S.E.est	β	t	Sig
X_1	.113	.048	.143	2.384	.018*
X_2	.070	.054	.089	1.287	.199
X_3	.047	.056	.059	.825	.410
X_4	.369	.049	.470	7.484	.000**
R = .680 R ² = .462 F = 65.461 S.E.-est = .2938 a = 1.723 p < .01					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 4 ตัว ดังกล่าวสามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ได้ร้อยละ 46.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเขียนในรูปของสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.723 + .369X_4 + .113X_1 + .070X_2 + .047X_3$$

สมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .470Z_{x4} + .143Z_{x1} + .089Z_{x2} + .059Z_{x3}$$

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1” มีประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษาสามารถมองภาพอนาคตในการพัฒนาสถานศึกษาได้ชัดเจน อีกทั้งมีความสามารถในการโน้มน้าวบุคคลอื่นให้มีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการ มีการสื่อสารให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา จึงใจให้ผู้ร่วมงานเกิดความร่วมมือในการดำเนินการ เพื่อไปสู่วิสัยทัศน์และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมล ไสวปี (2556 : 169-170) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อังศุมาลิน กุลฉะ และสมใจ ภูมิพันธ์ (2562 : 60-67) ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดทิศทางขององค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริเพ็ญ สุกุลสิทธิ์ (2556 : 93-102) ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูทุกคนต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจัดทำขึ้นโดยยึดหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 เป็นแนวทาง ทั้งนี้การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งสะท้อนถึงคุณภาพของผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553 : 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิลวรรณ วัฒนา (2556 : 103-115) ศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอินทอร โควังชัย (2554 : 108-111) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การสร้างสมการพยากรณ์การบริหารงานวิชาการ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 4 ด้านสามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1

ได้ร้อยละ 46.2 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ดีที่สุด รองลงมา คือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการสร้างวัฒนธรรมองค์การ ตามลำดับ การที่ตัวแปรพยากรณ์ด้านการประเมินและควบคุมกลยุทธ์ สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการได้ดีที่สุด อาจเป็นเพราะหากผู้บริหารมีการติดตาม ควบคุม การดำเนินงานตามแนวทางกลยุทธ์ที่วางไว้ และมีการประเมินความสำเร็จเทียบกับตัวบ่งชี้ที่กำหนด ย่อมทำให้ผู้บริหารสามารถประเมินสถานการณ์ได้ว่าควรปรับปรุง หรือต่อยอดแนวทางการบริหารงานวิชาการอย่างไรให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชิต โกพล, ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, วาโร เฟิงสวัสดิ์ และวัลลิกา ฉลากบาง (2559 : 78-85) ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก โดยองค์ประกอบหลักตัวหนึ่ง คือ การควบคุมและประเมินผล มีองค์ประกอบย่อย คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงาน การวัดประเมินผลการปฏิบัติงาน และการปรับปรุงและพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของอังศุมาลิน กุลฉะ และสมใจ ภูมิพันธุ์ (2562 : 60-67) ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ และด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร สามารถร่วมกันพยากรณ์การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 62.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิราพร ตีบุญมี (2556 : 137-149) ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2 ด้าน ได้แก่ การกำหนดกลยุทธ์ และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ร้อยละ 50.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมใจ ภูมิพันธุ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่จนเป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำ ปรับปรุง เติมเต็มทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธ เขต 1 ที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นองค์ประกอบสำคัญของการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธ เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ดังนั้น การที่จะพัฒนาให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญการควบคุม ติดตาม ประเมินกลยุทธ์ที่ผู้บริหารเลือกใช้เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยผู้บริหารสามารถแก้ไขปัญหาและข้อขัดแย้ง ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานได้

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธ เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยีทางการศึกษา ดังนั้น การที่จะมุ่งให้โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ ผู้บริหารต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่มีความหลากหลายเหมาะสม เพียงพอ และนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธ เขต 1 ด้านที่สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนได้ดีที่สุด คือ ด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ ดังนั้น ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร หน่วยงานที่รับผิดชอบควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะของ

ผู้บริหารในด้านดังกล่าว โดยเน้นให้มีการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน กำหนดกลยุทธ์ที่จะดำเนินการให้บรรลุผลตามตัวบ่งชี้ มีการควบคุม ติดตาม การปฏิบัติงานอย่างมีระบบ ให้เป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้ มีการวิเคราะห์ แก้ไขปัญหา ที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน เก็บรวบรวมข้อมูล สารสนเทศเพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริงกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนด พร้อมนำผลการประเมินการปฏิบัติงานที่ต่ำกว่ามาตรฐานมาเป็นข้อมูล เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติครั้งต่อไป และเพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเน้นด้านการควบคุมและประเมินกลยุทธ์ และด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ที่อาจส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เนื่องจากงานวิจัยนี้พบปัจจัยที่สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการได้เพียงร้อยละ 46.2 เพื่อได้ทราบปัจจัยเพิ่มเติมที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2547). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เสริมสินพรเพรส ชิสเท็ม.
- กมล โสวาปี. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *คู่มือครูการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เชมมารี รักชูชีพ. (2553). *การบริหารเชิงกลยุทธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ธนาเพรส.
- ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2543). *การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการปฏิรูประบบราชการ*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ..
- ทิพาดี เมฆสุวรรณ. (2545). *กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูป รอบสองและประเมินภายนอกรอบสาม*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นิลวรรณ วัฒนา. (2556). *การศึกษาศาภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี*. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- พิชิต โกพล, ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, วาโร เฟ่งสวัสดิ์ และ วัลลิกา ฉลากบาง. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 6(3), 78-85.
- พิพัฒน์ นนทนาธรณ์. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงปฏิบัติการ: LIFE Model Operational Leadership: LIFE Model*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำธุรกิจเพื่อสังคม.
- มันทนา กองเงิน. (2554). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์กับการจัดความขัดแย้งของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา นครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศึกศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2551). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์. *วารสารการจัดการสมัยใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 6(2), 1-10.
- รัชณี ชุนทดราณ. (2554). *การบริหารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ(ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. เล่มที่ 127 (ตอนที่ 45ก), 1-3.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ . (2553). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา: นาซิลโป้โฆษณา.
- รุจิร ภูสาระ. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.

- วิราพร ตีบุญมี. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิเศษ พลอาจทัน. (2555). *การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริเพ็ญ สุกุลสิทธิ์. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2561). *สรุปผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2560*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2562, จาก http://newonetrresult.niets.or.th/AnnouncementWeb/PDF/SummaryONETP6_2560.pdf
- สมยศ นาวิการ. (2551). *การบริหารเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สัมมา ธนินธย์. (2556). *หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1. (2561). *ผลทดสอบคะแนน O-NET ปีการศึกษา 2560*. [รายงานผลทดสอบคะแนน O-NET]. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2562, จาก http://www.yst1.go.th/2020/?page_id=157
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1. (2562). *จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาปีการศึกษา 2561*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2562, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/person-all-sum-list.php?Area_CODE=3501
- สุดา สุวรรณภิรมย์. (2551). *ภาวะผู้นำ: The leadership*. กรุงเทพฯ: เอ อาร์ อินฟอร์เมชัน แอนด์ พับลิเคชัน.
- อังศุมลีน กุลฉะ และสมใจ ภูมิพันธ์. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม*, 9(2), 60-67.
- อินทอร โควังชัย. (2554). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับคุณภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น เขต 4*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). *หลักสูตรและการบริหารงานโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส.
- Adair, J. (2010). *Strategic leadership: How to think and plan strategically and provide direction*. London: Kogan Page.
- Dubrin, A.J. (2004). *Leadership: Research Findings, Practice, and Skills*. (4th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Duggen, T. (2013). *Strategic Leadership: Basic Concept & Theories*. Retrieved February 5, 2019, from <http://yourbusiness.azcentral.com/strategic-leadership-basic-concepts-theories-8736.htm>
- Gill, R. (2006). *Theory and practice of leadership*. Washington: Sage.
- Sergiovanni, T.J. and other (2009). *The Principalship: A Reflective Practice Perspective*. (6th ed.). Boston: Pearson Education.